

index
investiční
gramotnosti

Výsledky prosinec 2023

Náš cíl

- Pozitivně přispívat ke **zlepšování** investiční gramotnosti v ČR.
- Nabídnout **nástroj** měření a sledování vývoje investiční gramotnosti v čase a srovnávání jednotlivých skupin populace.

Kdo za iniciativou stojí?

Projekt je realizován pod záštitou odborníků a odbornic ze světa financí a investic, kteří usilují o zvyšování investiční gramotnosti.

Lukáš Kovanda
Hlavní ekonom
Trinity bank

Dominik Stroukal
Hlavní ekonom
Roger

Jana Brodani
Výkonná ředitelka
AKAT

Radim Krejčí
Zakladatel
Portu

Jiří Kovařík
Mluvčí
BCPP

Petr Novotný
Šéfredaktor
Investiční web

Lukáš Raška
Analytik
Portu

Martin Luňáček
Managing director
Portu

Vojta Žižka
Investiční podcast

Popis indexu - připomenutí

- Index sleduje úroveň investiční gramotnosti v ČR.
- Odborným garantem projektu je investiční platforma **Portu**.
- Sestaven na základě **dotazníkového šetření**.
- Vychází ze zahraničních renomovaných průzkumů, akademických výzkumů i zkušeností Portu s investiční gramotností Čechů.
- Obsahově pokrývá důležité **oblasti investiční gramotnosti**:

Vliv inflace

Vztah výnos-riziko

Finanční matematika

Princip složeného úročení

Princip diverzifikace

Vliv měnových kurzů

- Výsledek indexu stanoven na základě předem dané **metodiky** ohodnocení odpovědí respondentů.

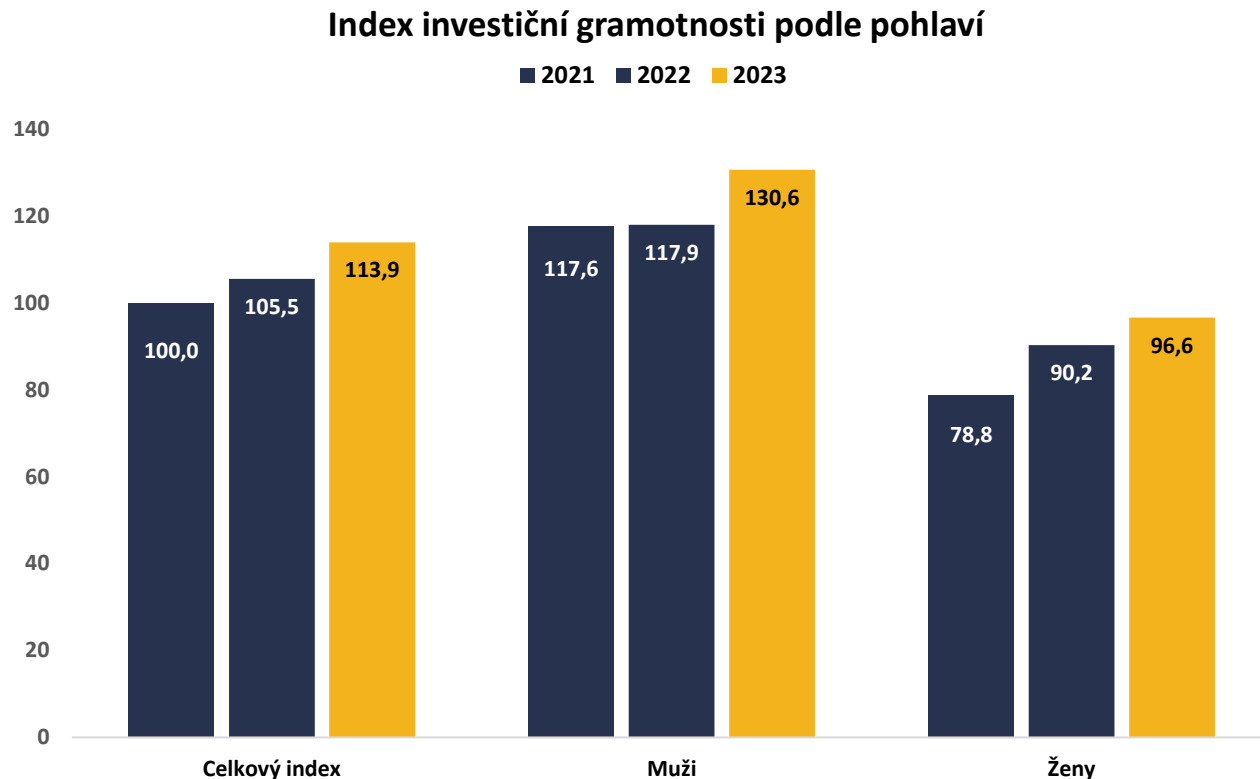
Relevance

- Šetření opět prováděno ve spolupráci s agenturou **IPSOS**.
- Otázky jsou testovány na **reprezentativním vzorku** české populace:
 - internetová populace 18–65 let
 - počet respondentů = 1 050 (jiní respondenti než při předchozích měřeních)
 - termín sběru dat: prosinec 2023
- Výchozí hodnota Indexu pro ČR byla při prvním měření v roce 2021 stanovena na **100 bodů**.
- Závazek ze strany Portu **minimálně 1x ročně** aktualizovat jeho stav.

Zjištěné výsledky – obecné

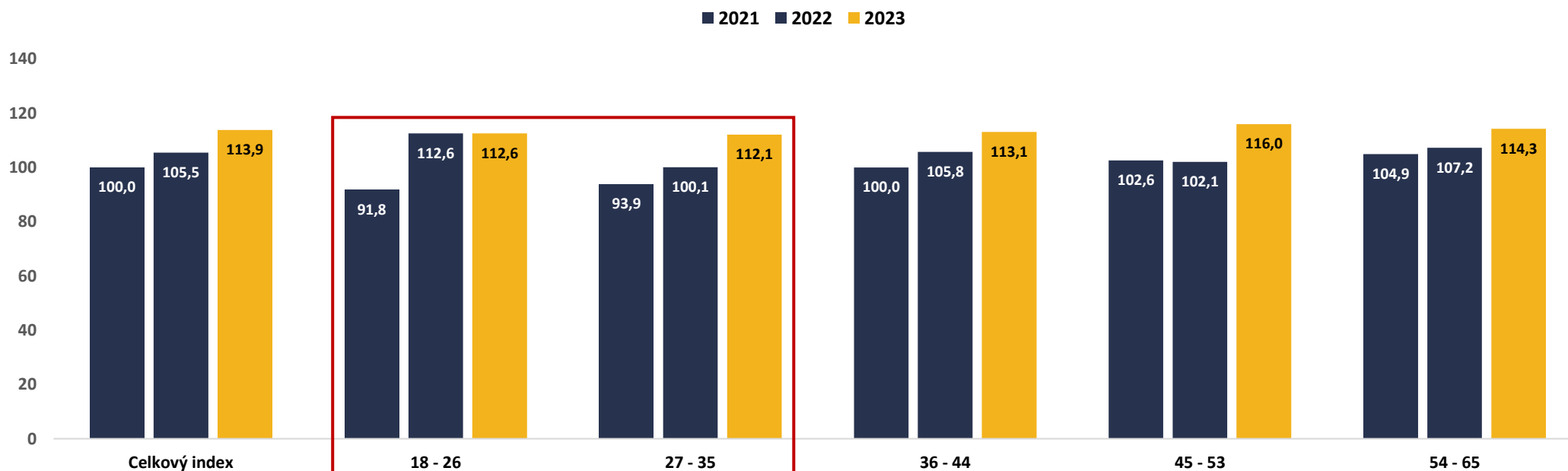
Investiční gramotnost v ČR dále roste, přispěla tomu zhoršená ekonomická situace

- Češi se museli vyrovnat s vysokou inflací i sazbami. Pro uchování hodnoty peněz **musí rozumět investicím** více než dřív.
- Lidé lépe chápou, že **proti poklesům na akciových trzích se nelze pojistit**, a že **minulé výnosy nejsou zárukou výnosů budoucích**.
- **Muži mají stále velký náskok** v investiční gramotnosti, **ženy se ale zlepšují rychleji**.

Investování nejlépe rozumí generace 45–53 let, rozdíly jsou velmi těsné

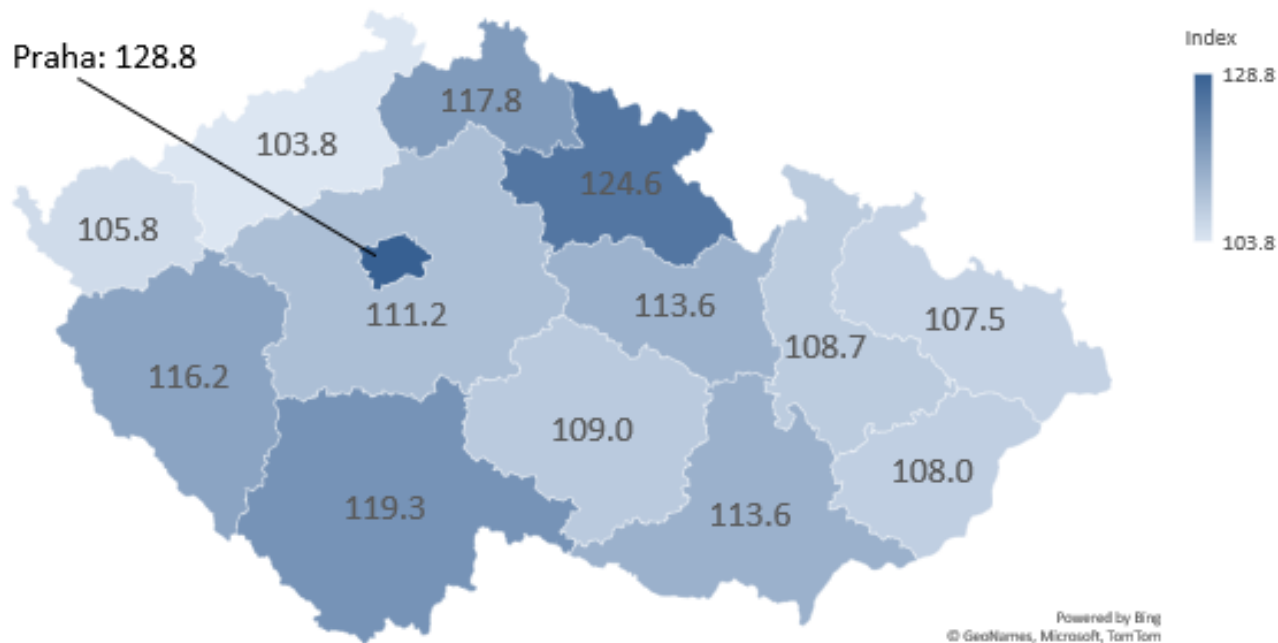
Index investiční gramotnosti podle věku

- Zlepšují se lidé všech věkových kategorií. **Nejlépe je na tom kategorie 45–53. „Nejhůře“ jsou na tom mladí lidé do 35 let.**
- **Výsledky jsou ale těsné** napříč věkovými kategoriemi. Oproti posledním měřením se vyrovnaly.

Nejvyšší příčku v indexu drží Pražané, severozápadní Čechy znovu zaostávají

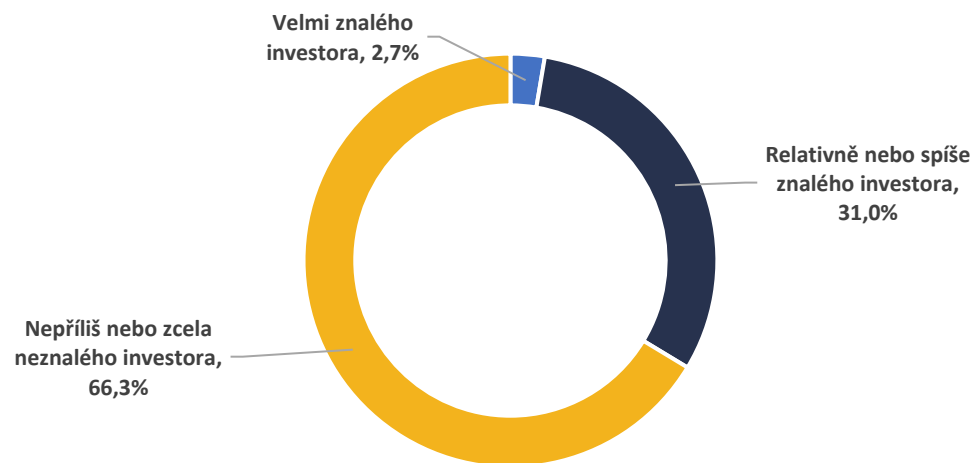
Index investiční gramotnosti podle kraje

- Potvrzují se výsledky z předchozích měření: **nejlepší investiční gramotnost je v Praze**, na špičce se drží také Královehradecký kraj.
- Vzhledem k tomu, že v Praze a okolí je větší koncentrace lidí s vyšším vzděláním a vyššími příjmy, potvrzuje se, že právě tyto skupiny mají investiční gramotnost vyšší.
- **Nejslabším regionem je Ústecký kraj**, i v této oblasti však došlo ke zlepšení.

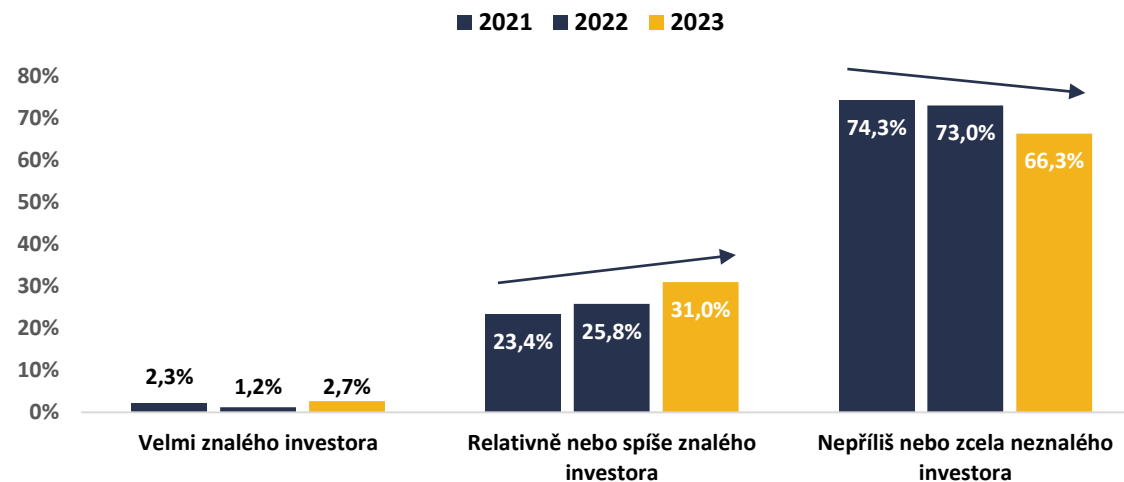
Dvě třetiny Čechů si v investicích nevěří, naše sebevědomí však stoupá

Za jak zkušené se lidé v investování považují („Považuji se za“)

- Oproti minulým měřením **se zvyšuje počet lidí, kteří se považují za velmi, relativně nebo spíše znalé investory.**
- Nejvíce si věří generace 27–35 let: Každý desátý se považuje za velmi nebo relativně hodně znalého investora.
- **Muži se považují za znalejší než ženy,** což odpovídá i jejich vyšším znalostem.

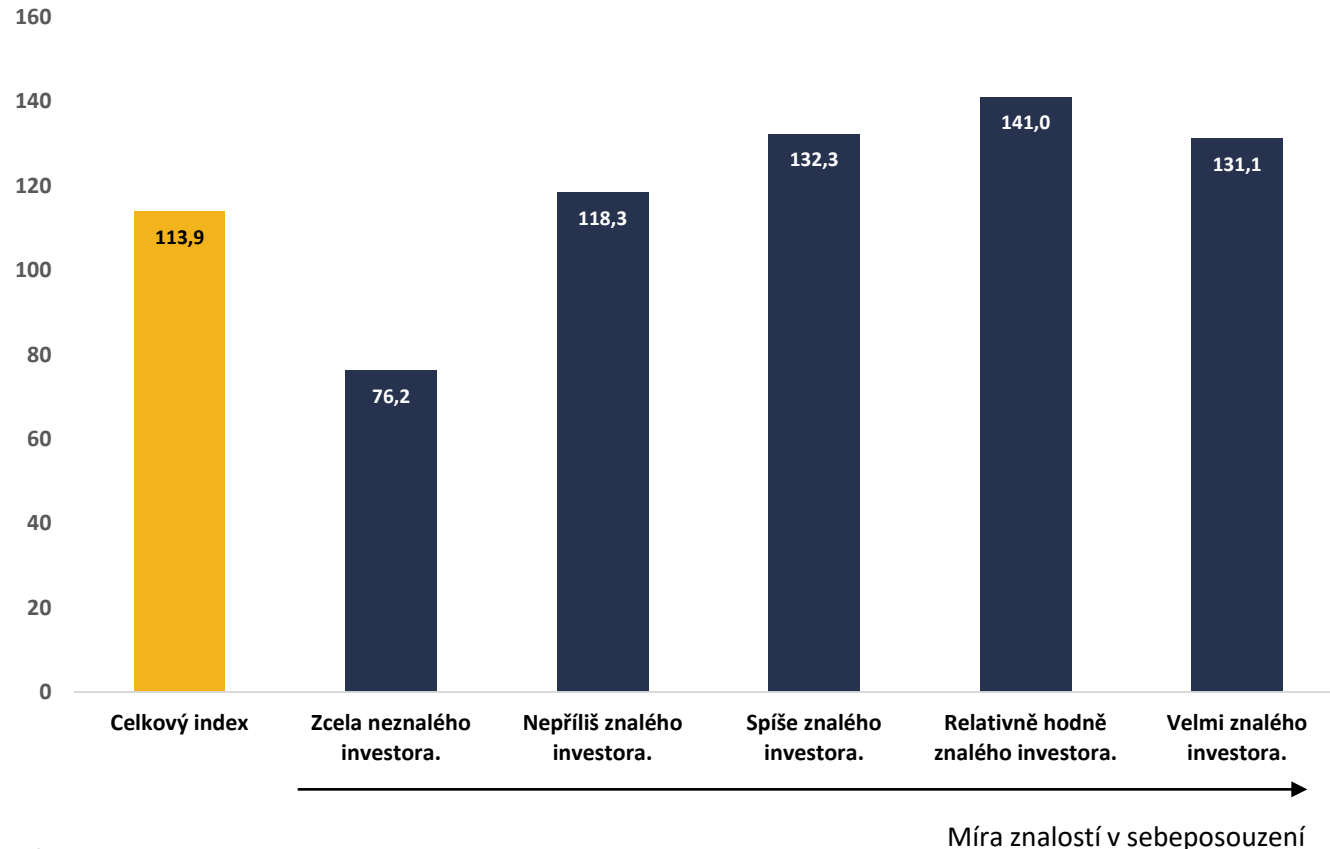
Češi si v investování věří stále více („Považuji se za“)

- **Za nepříliš nebo zcela neznalé se považují asi dvě třetiny Čechů.** V předchozích měřeních to přitom bylo asi o 7 p. b. Čechů více.
- Za **zcela neznalé** se považuje **třetina žen,** ženy si tak v investování stále nevěří, a to ani navzdory zlepšujícím se znalostem.

Stále platí: sebevědomí neodpovídá znalostem. Znalí se podceňují, neznalí se přeceňují

Index investiční gramotnosti podle sebehodnocení
(„Považuji se za“)

Potvrzují se zjištění z předchozích šetření:

- Za **velmi znalé investory** se považuje 2,7 % lidí. Jejich sebevědomí ale neodpovídá jejich znalostem – **se svými vědomostmi se umísťují až na třetím místě.**
- Ti, co se považují za zcela neznalé, mají investiční znalosti nejnižší. Jedná se nejčastěji o lidi se základním vzděláním, z obcí do 10 tisíc obyvatel a podprůměrnými příjmy.

Za růstem investiční gramotnosti stojí snaha Čechů chránit své úspory

- V posledních dvou letech trápí Čechy zvýšená **inflace**. Čím dál více Čechů tak musí řešit, jak efektivně ochránit své úspory. Lidé se díky tomu více než dříve zajímají o **investování jako o efektivní ochranu peněz** před inflací.
- Negativní situace tak s sebou přinesla i pozitiva. Češi více přemýšlejí nad svými financemi. S podobným zjištěním přišel i průzkum ohledně finanční gramotnosti od ČBA, podle kterého se Češi více snaží chránit úspory tím, že je přesunují na výhodné spořicí účty, případně je dávají do investic.
- Za zvýšenými znalostmi může být i to, že stát motivuje Čechy, aby se sami připravovali na důchod. Příkladem takového kroku státu je **spuštění Dlouhodobého investičního produktu (DIP)**. Češi se tak mohou na důchod připravit efektivněji než kdy dříve.

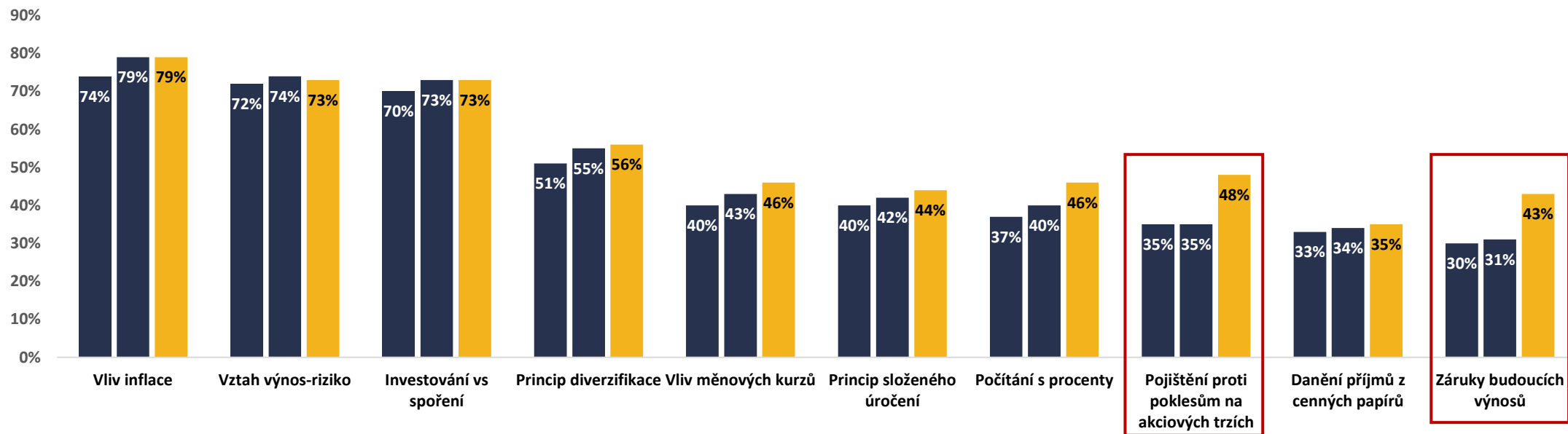

Zjištěné výsledky – dílčí

Češi se výrazně zlepšili v některých složitějších otázkách

Procento správných odpovědí v jednotlivých otázkách

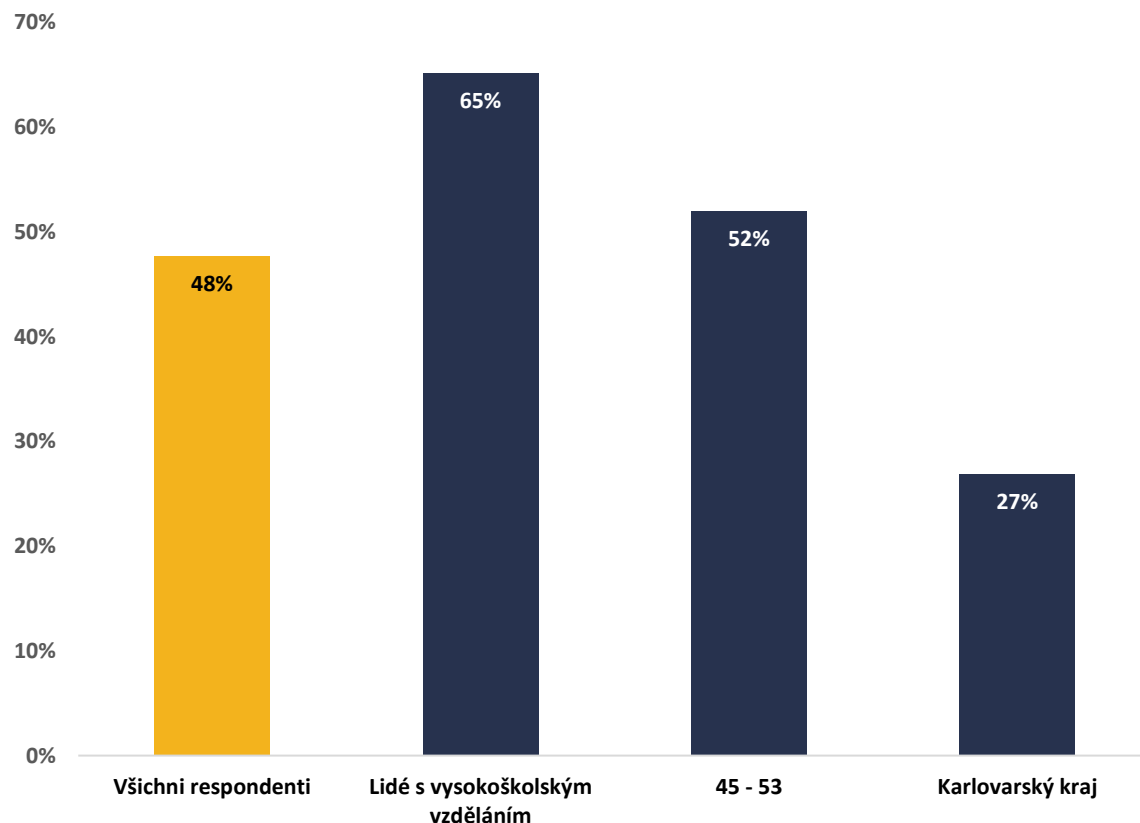
■ 2021 ■ 2022 ■ 2023

- Zhruba ¾ obyvatel Česka chápe správně pojem inflace, rozdíl mezi investováním a spořením i to, že k větším výnosům se váže také větší riziko.
- **Nejvíce se Češi zlepšili v otázkách pojištění proti poklesům na akciových trzích a záruce budoucích výnosů.**
- Největší problém naopak dělá Čechům otázka zdanění příjmů z cenných papírů.

Polovina Čechů ví, že se proti poklesům na akciových trzích se nelze pojistit

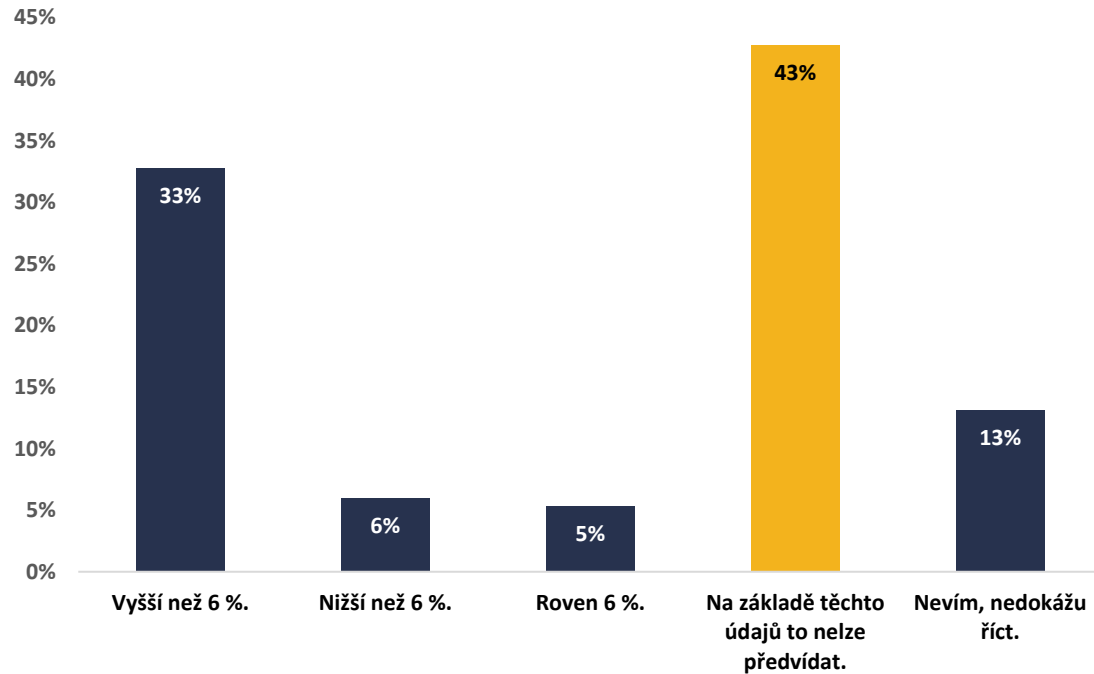
Pojištění proti poklesům na akciových trzích: procento správných odpovědí

- Češi mají vyšší znalosti ohledně akciových trhů. Díky tomu už **téměř polovina (48 %) Čechů ví, že proti poklesům na akciových trzích se nelze pojistit**. Ještě loni to přitom bylo o něco více než třetina (35 %).
- Za pokrokem může stát situace z posledních dvou let, v loňském roce se akciovým trhům dařilo, o rok dříve tomu bylo opačně. Investování je také v české debatě čím dál častěji zmiňováno jako možnost pro finanční zajištění na stáří. Lidé se tak o něj více zajímají.
- Přispívá k tomu mediální pokrytí tématu i stále četnější nezávislé podcasty a edukační obsah.

Zvyšuje se povědomí o tom, že historické výnosy nejsou zárukou budoucích výnosů

Představte si, že máte k dispozici následující informace ohledně penzijního fondu a o jeho historickém výnosu – 2021: 2 %, 2022: 4 %, 2023: 6 %. Na základě těchto informací lze říct, že výnos v roce 2024 bude:

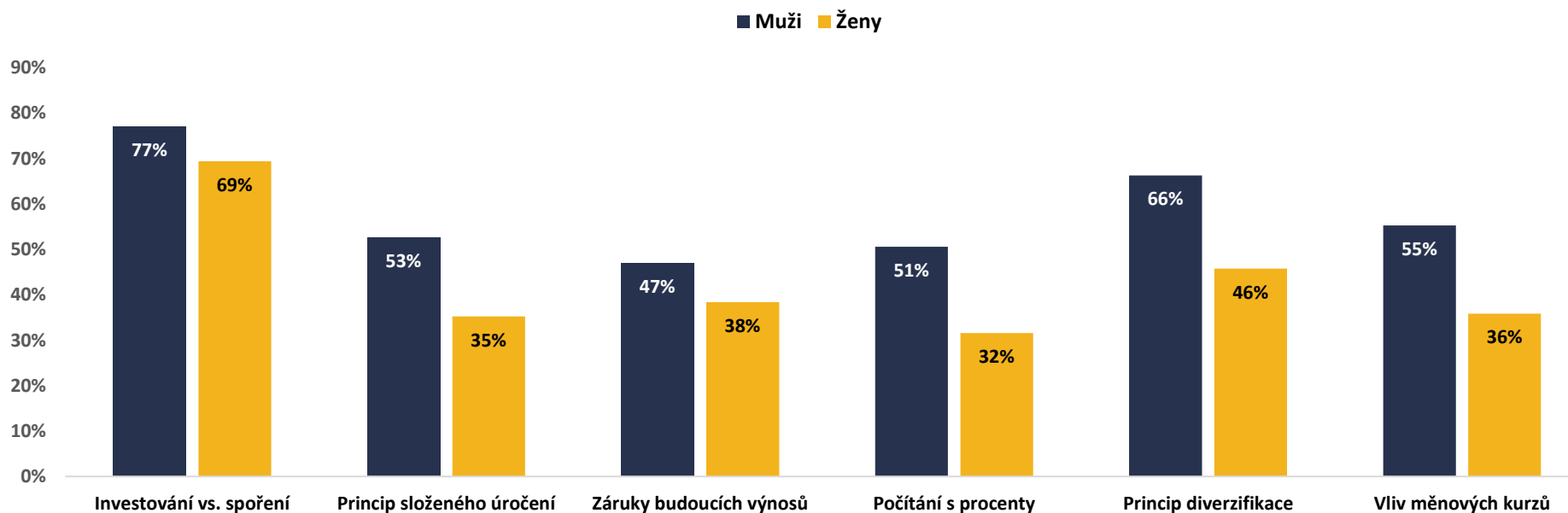

- **Více než 4 z 10 Čechů (43 %) jsou si vědomi toho, že minulé výnosy nejsou relevantní pro určení výnosů budoucích.**
- Ač po loňském roce spousta investičních fondů zdůrazňuje, jak vysoké byly jejich výnosy, čím dál více Čechům je jasné, že to **není zárukou do budoucna.**
- V investování se díky tomu více prosazuje tzv. **pasivní přístup.** Většina aktivně spravovaných investičních fondů totiž nedokáže navázat na své dobré dřívější výsledky, lidé tak dávají přednost fondům investujícím pasivně.
- Třetina obyvatel si však myslí, že minulé výnosy jim zaručí budoucí zisky. To značí pokles oproti 2022, kdy to byla polovina.

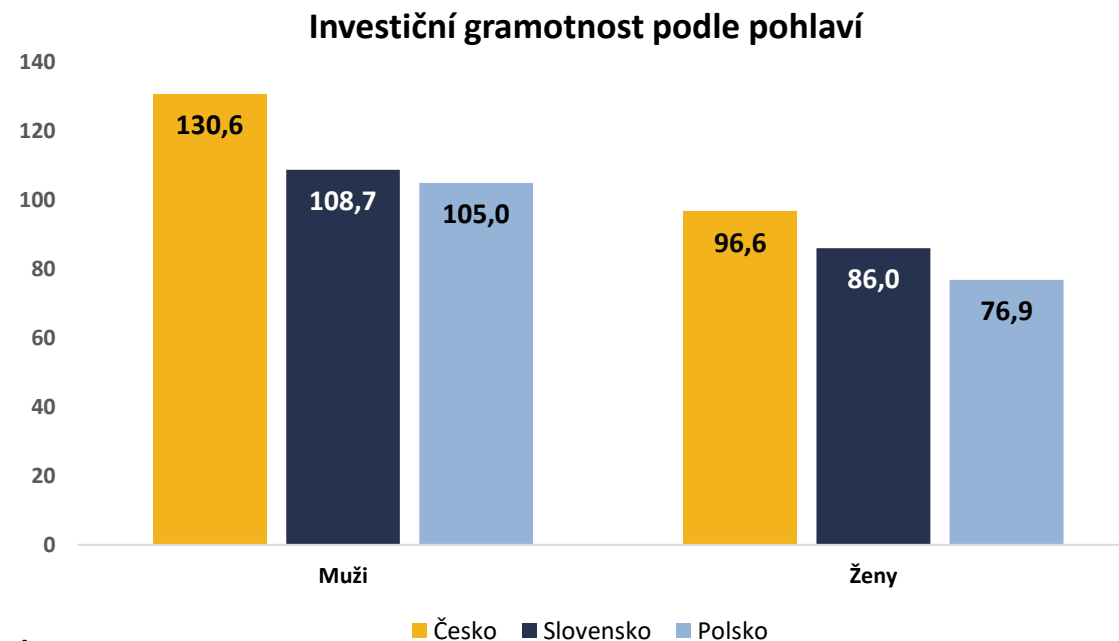
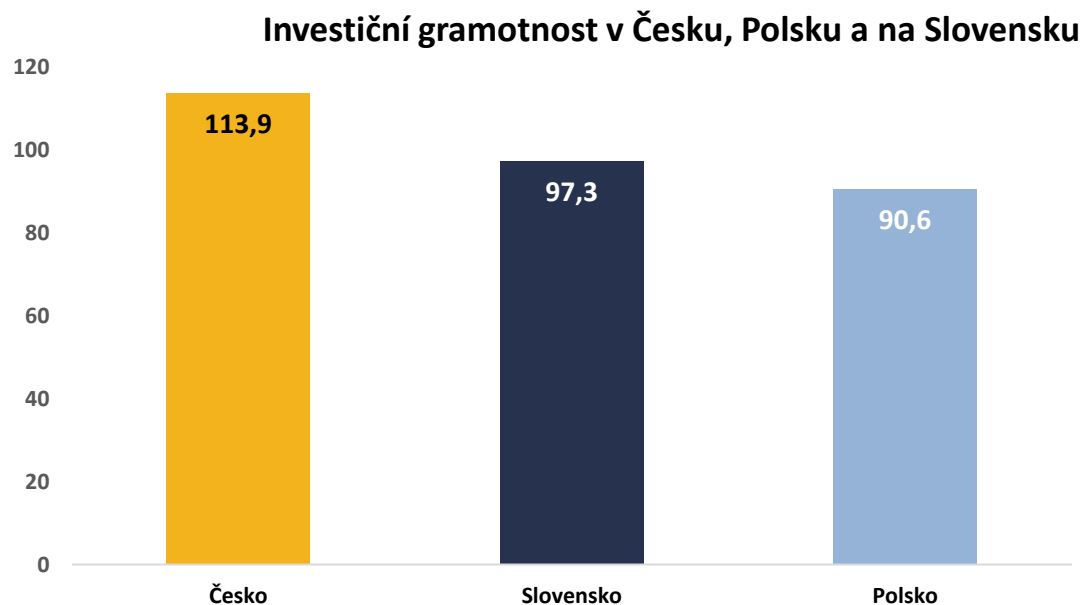
Ženy odmazávají ztrátu, kterou mají za muži

- Rozdíl mezi správnými odpověďmi mužů a žen se postupně snižuje, ženy dokázaly stáhnout ztráty u většiny odpovědí.
- Největší problémy ženám dělají složitější otázky ohledně principu složeného úročení, počítání s procenty nebo vlivu měnových kurzů.

Procento správných odpovědí dle pohlaví ve vybraných oblastech:

Češi mají v investiční gramotnosti před Slováky i Poláky náskok

- **Češi mají** v investiční gramotnosti jak před Slováky, tak před Poláky **značný náskok**.
- Rozdíl může být způsobem lepším přístupem Čechů ke vzdělání v oblasti finanční i investiční gramotnosti. V Česku se například o investování intenzivně debatuje v souvislosti se zvýšenou inflací v posledních dvou letech.
- **Pro všechny země platí, že ženy zaostávají za muži.** Slovenští muži překonávají v investiční gramotnosti české ženy. Polští muži jsou na tom téměř stejně jako české ženy.

Češi vynikají ve složitějších otázkách

- Češi si vedli nejlépe v 9 z celkem 10 otázek, v jedné se o první místo dělili se Slováci
- Slováci nejvíce ztrácí kvůli špatnému pochopení vlivu měnových kurzů a otázce na zdanění. Poláci často volí možnost, že nedokáží odpovědět, nebo neví.

Procento správných odpovědí v jednotlivých otázkách

